

DOI <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2018-22-263-275>

УДК [37.014.53+061.2]:005.8(477)

ORCID ID 0000-0002-99-58-5226

Наталія Харченко,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут проблем виховання НАПН України,
м. Київ*

ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧИХ ТА МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглядається роль дитячих та молодіжних громадських організацій у житті суспільства, розкрито їх значення як важливого та самостійного соціального інституту. Обґрунтовано можливості молодіжних та дитячих громадських організацій як дієвого партнера держави у вихованні дітей та молоді; визначено їх типологію, специфіку та нормативно-правове забезпечення діяльності.

Визначено, що дієвість реалізації програм та проектів громадських організацій може бути забезпечена однією з принципово нових інноваційних технологій – проектним менеджментом.

Метою статті є аналіз програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка держави.

Для досягнення мети та вирішення завдань дослідження було використано теоретичні, емпіричні та статистичні методи зведення й обробки даних: здійснено аналіз 755 проектів молодіжних та дитячих громадських організацій за 5 пріоритетними завданнями впродовж 8 років (з 2012 по 2019 рік). Визначено частку участі дитячих та молодіжних громадських організацій, здійснено та проаналізовано розподіл проектів за пріоритетами.

У висновках підтверджено, що громадські об'єднання володіють необхідним потенціалом для відповідних виховних впливів, можуть охоплювати своєю діяльністю практично всі сфери життя та бути дієвим партнером держави.

Доведено, що попри різноманітну спрямованість діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднань, переважна більшість із них зорієнтована на пріоритети самоцінності особистості людини, відданість духовним цінностям, формування громадянської позиції, виховання свідомого патріота.

Підтверджено, що застосування проектного менеджменту у своїй діяльності розкриває нові можливості громадських організацій у створенні інноваційного конкурентного освітнього продукту.

Зроблено висновок, про те, що проекти дають можливість реального перетворення дійсності та підтверджують потенційні можливості дитячих та молодіжних громадських організацій як вагомого рушія змін у суспільстві.

Ключові слова: виховний потенціал, дитячі та молодіжні громадські організації, конкурсна пропозиція, проектний менеджмент, соціальні інститути.

Nataliia Kharchenko,

*PhD in Pedagogy, Senior Researcher,
Institute of Problems on Education of the NAES of Ukraine,
Kyiv*

PROJECT MANAGEMENT IN ACTIVITIES OF CHILDREN'S AND YOUTH CITIZENS' ORGANIZATIONS OF UKRAINE

***Abstract.** The article considers the role of children's and youth public organizations in the life of society, as well as reveals their value as an important and independent social institution. The possibilities of youth and children's public organizations as an effective partner of the state in the education of children and youth are substantiated; their typology, specificity and legal support of activities are determined.*

It is determined that the effectiveness of the implementation of programs and projects of public organizations can be provided by one of the fundamentally new innovative technologies – project management.

The purpose of the article is to analyze the programs (projects, activities) developed by civil society institutions for the implementation (implementation) of which the financial support of the state is provided.

Theoretical, empirical and statistical methods of data collection and processing were used to achieve the goal and solve the problems of the study: the analysis of 755 projects of youth and children's public organizations for 5 foreground tasks within 8 years (from 2012 to 2019). The share of participation of children and youth public organizations is defined. Priorities distribution of projects is carried out and analyzed.

Public associations have the necessary potential for appropriate educational influences, can cover almost all spheres of life and be an effective partner of the state. Despite the diverse activities of children's and youth public associations, the vast majority of them are focused on the priorities of the self-value of the individual, devotion to spiritual values, the formation of civil position, the education of a conscious patriot.

The author confirmed that the use of project management in its activities reveals new opportunities of public organization in the creation of innovative competitive educational product.

It is concluded that the projects provide an opportunity for a real transformation of reality and confirm the potential of children's and youth organizations as an important engine of changes in society.

***Key words:** educational potential, children's and youth public organizations, competitive offer, project management, social institutions.*

Вступ. Громадські дитячі та молодіжні організації є важливим і самостійним соціальним інститутом в українському соціумі, які здатні відповідати на запити суспільства та виклики сьогодення.

Взаємодія на партнерських засадах з державними органами і установами, суспільними рухами, робить їх дієвим партнером інших соціальних інститутів у розбудові громадянського суспільства.

Задіяність та «включеність» молодіжних та дитячих організацій в громадське життя є показниками розвиненої демократії та якості життя суспільства. Від стану і розвитку громадських організацій певною мірою залежить і рівень розвитку всієї держави. Так, дослідник М. Ваненакер, розглядає доцільність проходження «школи життя» у громадській організації для кожної зростаючої особистості (Vanhoenacker, 2012).

Сучасні громадські організації України накопичили значний досвід вирішення

соціальних проблем через реалізацію власних програм, проектів та заходів. Дієвість їх реалізації може бути забезпечена однією з принципово нових інноваційних технологій – проектним менеджментом.

Актуальність та необхідність застосування проектного менеджменту в діяльності громадських організацій зумовлена рядом причин:

- вдалий світовий досвід застосування даного інструменту у практиці громадських організацій;
- широкі можливості проектного управління у реалізації проектів;
- зростання ефективності реалізації проектів та економія ресурсів (часових, людських, фінансових);
- оптимальність рішень та прогнозованість результатів діяльності;
- зведення до мінімуму ризику прийняття помилкових рішень; гнучкість і простота рішення типових задач тощо.

У проектах, котрі реалізуються молодіжними та дитячими громадськими організаціями, існує певна специфіка. Особливості їх діяльності є предметом досліджень українських науковців Лісовця (Лісовець, 2011), Сокол, Окушко, Пашенко (Окушко, Сокол, & Пашенко, 2018). На актуальності застосування проектного менеджменту зосереджено увагу у працях українських дослідників Рябової (Рябова, 2013), Беха, Нестеренко (Бех, & Нестеренко, 2011) та у зарубіжних працях: Девіда Льюїса (Lewis, 2001), Гарольда Керзнера (Kerzner, 2009) та інших дослідників.

Втім, проблематика застосування проектного менеджменту у діяльності громадських організацій залишає широке поле для досліджень, передусім через обмеженість висвітлення успішного досвіду реалізації проектів у спеціальній літературі. Зокрема, варто зосередити увагу на практиці реалізації програм, проектів (заходів), розроблених громадськими організаціями України, для виконання яких надається державна фінансова допомога.

Мета та завдання. Метою статті є аналіз програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка з боку держави.

Основними завданнями визначаємо: обґрунтування можливостей молодіжних та дитячих громадських організацій як дієвого партнера держави у вихованні дітей та молоді; визначення нормативно-правового забезпечення їх діяльності; розкриття особливостей застосування проектного менеджменту у практиці молодіжних та дитячих громадських організацій; визначення алгоритму державної підтримки громадських організацій та процедури організації та проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства; аналіз конкурсних пропозицій за пріоритетами діяльності.

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення завдань дослідження було використано теоретичні, емпіричні та статистичні методи зведення й обробки даних:

теоретичні: аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій та об'єднань, спеціальної літератури з досліджуваної проблематики, аналіз, порівняння та узагальнення результатів попередніх досліджень;

емпіричні: спостереження, анкетування, вивчення й узагальнення педагогічного досвіду, аналіз змісту документації, експертна оцінка.

статистичні: кількісний і якісний аналіз даних, систематизація та аналітичне групування даних на групи за істотними ознаками, підбиття групових та загальних підсумків.

За допомогою даних методів було здійснено аналіз 755 проектів молодіжних та дитячих громадських організацій за 5 пріоритетними завданнями впродовж 8 років (з 2012 по 2019 рік).

Результати дослідження. На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства громадські організації є дієвим соціальним інститутом у процесі виховання дітей та молоді та виступають вагомим інструментом контролю з боку громадянського суспільства, зокрема за діяльністю органів державної влади.

Так, на думку Льюїса, громадські організації – це частина громадянського суспільства, що може слугувати противагою до держави (Lewis, 2001). Неупередженість громадських організацій в оцінюванні діяльності держави забезпечується їх приналежністю до так званого «третього сектору» – неурядових організацій.

Дослідник громадських організацій Фішер описував їх як незалежний сектор, який відіграє ключову роль у формуванні взаємозв'язків між державою та населенням (Fisher, 1998).

Тому, як визначають дослідники (Бех, & Бойчук, 2011), найголовнішими функціями громадянського суспільства є втілення основних напрямів діяльності його інститутів. На це є ряд причин.

По-перше, значну частину суспільно важливих питань громадські спілки та об'єднання розв'язують самотужки або на рівні місцевого самоврядування.

По-друге, інститути громадянського суспільства виступають гарантом непорушності особистих прав громадян.

По-третє, інститути громадянського суспільства систематизують, впорядковують, надають регульованості протестам і вимогам людей, які в іншому випадку могли б мати руйнівний характер.

По-четверте, ці інститути виконують функцію захисту інтересів певної групи. Завдяки їм кожна група отримує шанс бути почутою на горі владної піраміди.

На даний момент в Україні існують об'єднання різноманітного спрямування. У сучасній науковій літературі відсутній єдиний підхід до типологізації дитячих і молодіжних організацій та об'єднань, оскільки типологізація здійснюється на основі різноманітних критеріїв: за специфікою генези (процесу виникнення); за родом діяльності, цілями та інтересами; за організаційними принципами, структурою організації; за мотивами виникнення; за особливостями впливу на суспільні процеси тощо.

Право громадян на свободу об'єднання гарантується законодавством України. Зокрема, базовим підґрунтям для виникнення та функціонування громадських організацій слугує право на свободу об'єднання, закріплене у статтях 36, 37 Конституції України. Право на свободу об'єднання гарантує також Цивільний кодекс України, Закони України «Про громадські об'єднання», «Про молодіжні та дитячі громадські організації». Окрім того, існує низка законодавчих документів, які регулюють діяльність окремих видів громадських організацій.

Водночас, багато із передбачених у нормативно-правових документах державних заходів залишаються нереалізованими у повному обсязі. Такий стан справ створює низку проблем і соціальних загострень у сфері розвитку дитячих та молодіжних громадських організацій.

За висновком вчених (Дубчак, & Галушко, 2011), чинне законодавство України про об'єднання громадян не відповідає нинішньому стану розвитку громадських об'єднань, оскільки поза правовим регулюванням залишилися низка питань, які потребують нагального вирішення (це, зокрема, відсутність базового закону, який би відповідав іншим нормативно правовим актам; відсутність уніфікованої термінології; недоліки правового регулювання реєстрації громадських організацій, правового забезпечення надання соціальних послуг тощо).

Разом з тим, реалії сьогодення доводять, що сучасні громадські організації України накопичили значний досвід вирішення соціальних питань через власні проекти та програми. В умовах високої конкурентності та відсутності сталого фінансування, реалізація проектів є дієвим інструментом позитивного перетворення дійсності.

Для успішної реалізації завдань, які стоять перед громадськими організаціями, необхідно впроваджувати у практику діяльності сучасні інноваційні інструменти.

Тому проектний менеджмент є однією з принципово нових інноваційних технологій щодо організації такої цільової діяльності, який може забезпечити успішність організації.

Сучасний менеджмент проектів – це потужна трансформаційна технологія, яка довела свою корисність для організацій при успішній реалізації комплексних і складних програм і проектів в усьому світі.

У контексті діяльності громадських організацій, проектний менеджмент (англ. project management) – це професійна діяльність, в основі якої – поєднання найсучасніших наукових знань і технологій з практичними навичками. Він орієнтований на отримання найбільш ефективного результату в ході реалізації проекту.

Проектний менеджмент грає вирішальну роль у ефективному здійсненні задуму проекту, в донесенні проекту до споживача освітніх і виховних послуг, оскільки освіта є одним з ключових факторів розвитку держави. Так, дослідники Ерік Ганушек та Людгер Вуссманн називають освіту («капітал знань») однією з базових характеристик, яка впливає на всі фактори розвитку країни (Hanushek, Woessmann, 2015).

Дослідження Гарольда Керцнера, експерта в області управління проектами та стратегічного планування доводять, що проекти є критично важливими складниками успіху для будь-якої організації (Kerzner, 2009).

Водночас необхідно наголосити, що існує певна відмінність між проектним менеджментом, що використовується в бізнесі, та проектним менеджментом, що використовується в освіті та вихованні. По-перше, це пов'язано з метою використання (у бізнесі мета створення та реалізації проекту надходить від його зовнішнього замовника, а у сфері освіти таким замовником виступає керівник освітньої організації та сам колектив). По-друге, це мотиваційний аспект (реалізація проекту в бізнесі підпорядкована зовнішнім аспектам мотивації, а в освіті – внутрішнім) (Рябова, 2013).

Поява та активний розвиток проектного менеджменту пов'язаний з посиленням конкуренції та динамічними змінами, які постійно відбуваються у світі. Сьогодні, в умовах гострої нестачі фінансів, часу, ефективних технологічних рішень, кваліфікованих кадрів саме методологія проектного менеджменту здатна гарантувати досягнення поставлених цілей або ж ще на стадії передпроектних досліджень відкинути нежиттєздатні ідеї, пропозиції; врахувати та поєднати пропозиції й інтереси різних учасників, визначити можливі ризики та шляхи їхньої нейтралізації (Бабаєв, 2017).

Пошук джерел фінансування для реалізації проектів – один з найскладніших викликів, з якими стикається громадська організація у своїй діяльності.

В Україні до найважливіших джерел фінансування, якими користуються громадські організації, належать: бюджетні кошти (центрального та місцевого бюджету); неурядові кошти (приватні, громадські, закордонні); спонсорські кошти (індивідуальні, підприємства); власні кошти організації (членські внески, господарська діяльність).

Предметом наукового інтересу для нас є державна підтримка громадських дитячих та молодіжних організацій. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» закріплює право дитячих і молодіжних громадських організацій на фінансову підтримку з боку держави і вказує, що державний та місцеві бюджети повинні передбачати видатки на реалізацію їхніх програм.

Ефективним механізмом розподілу бюджетних коштів є всеукраїнський Конкурс з визначення програм, проектів (заходів), розроблених громадськими організаціями, для виконання яких надаватиметься державна фінансова допомога.

Порядок проведення конкурсу регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. № 194) «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка».

Даний Порядок установлює процедуру організації та проведення конкурсу та проведення моніторингу стану їх виконання. Конкурсні пропозиції подаються на розв'язання пріоритетних завдань.

Проаналізувавши пріоритетні завдання за період з 2012 по 2019 роки включно, можемо зазначити, що впродовж 2012–2015 років перелік пріоритетних завдань, на розв'язання яких мають бути спрямовані програми громадських організацій був наступний:

1. Створення умов для інтелектуального самовдосконалення молоді, творчого розвитку особистості.
2. Утвердження патріотизму, духовності, моральності та формування загальнолюдських цінностей.
3. Пропаганда та формування здорового способу життя.
4. Створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді.
5. Інтеграція українських молодіжних організацій до відповідних європейських і світових організацій (з 2015 року завдання формується як «Забезпечення розвитку міжнародного молодіжного співробітництва»).

Починаючи з 2016 року (по теперішній час) пріоритетними завданнями, на розв'язання спрямовані програми громадських організацій, визначено:

1. Формування громадянської позиції.
2. Популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді.
3. Створення умов з метою працевлаштування молоді (забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді).
4. Забезпечення партнерської підтримки молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб.
5. Забезпечення міжнародного молодіжного співробітництва.

Для участі у конкурсі інститут громадянського суспільства може подавати декілька конкурсних пропозицій. Конкурс проводиться шляхом оцінювання поданих пропозицій інститутів громадянського суспільства, формування рейтингу конкурсних пропозицій та визначення переможців.

Як засвідчує аналіз даного документу, алгоритм залучення бюджетних коштів передбачає високий рівень володіння навичками проектного управління та вимагає від громадських організацій доводити їх ефективність у досягненні поставлених цілей.

Аналіз конкурсних пропозицій, які подавалися на конкурс протягом 2012 – 2019 рр. дає можливість зробити деякі висновки щодо особливостей проектів та частки участі дитячих та молодіжних громадських організацій.

Так, кількісний розподіл конкурсних пропозицій, громадських організацій та загальний кошторис витрат представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількісний розподіл конкурсних пропозицій, громадських організацій та загальний кошторис витрат впродовж 2012 – 2019 рр.

Рік	Кількість поданих програм	Кількість громадських організацій	Загальна сума кошторису витрат	Очікуване фінансування від Мінмолодьспорт
2012	128	68	47 144 049,60	28 820 878,50
2013	137	72	42 005 680,60	29 118 666,10
2014	74	47	34 724 280,45	22 146 033,00
2015	71	49	34 356 719,75	21 344 250,50
2016	90	60	42 839 664,80	28 361 534,50
2017	87	54	43 940 489,30	29 625 408,00
2018	85	53	42 839 664,80	28 361 534,50
2019	91	57	42 063 407,80	27 991 044,50

Означені дані ілюструють певний спад у кількості дитячих та молодіжних громадських організацій, які брали участь у конкурсі протягом 2012 – 2019 рр. Разом з тим, частка проектів залишається стабільною, принаймні протягом останніх трьох років. Різке зменшення кількості конкурсних пропозицій у 2014 – 2015 роках можна почасти пояснити загальною нестабільною ситуацією в країні.

Розподіл за роками та цільовою аудиторією громадських організацій, які подавалися на конкурс представлено у таблиці 2.

Таблиця 2

Кількісний розподіл всеукраїнських молодіжних та дитячих громадських організацій та конкурсних пропозицій для виконання яких надається фінансова підтримка за рахунок коштів державного бюджету

Рік	Молодіжні громадських організацій (ВМГО)		Дитячі громадські організації (ВДГО)	
	Кількість ВМГО	Кількість конкурсних пропозицій	Кількість ВДГО	Кількість конкурсних пропозицій
2012	57	112	11	16
2013	62	120	10	17
2014	39	64	8	10
2015	38	56	11	15
2016	49	74	11	16
2017	44	72	10	15
2018	47	73	6	12
2019	48	77	9	14

Як засвідчують дані, частка участі дитячих громадських організацій складає близько від 11 до 20 %. Певною мірою це може бути зумовлено специфікою утворення та організації діяльності громадських об'єднань.

Так, молодіжні громадські організації є більш мобільними та самодостатніми, оскільки не потребують втручання дорослих. В той час як дитячі організації відчують гостру потребу в дорослих лідерах, координаторах, організаторах дитячого руху.

Ситуація ускладнюється відсутністю системи «виращування» таких лідерів в самих організаціях та недостатньою розробленістю змісту, форм і методів підготовки таких керівників в системі освіти.

Важливим для нашого дослідження було проаналізувати, яким чином дитячі та молодіжні громадські організації визначили пріоритет своєї діяльності у конкурсних пропозиціях.

Їх розподіл представлено у таблицях 3,4 в залежності від того, як змінювалися пріоритетні завдання(повний текст пріоритетів представлено вище).

Таблиця 3

Розподіл конкурсних пропозицій по пріоритетах (впродовж 2012–2015 рр.)

Рік	Пріоритет 1. Інтелектуальне самовдосконалення, творчий розвиток	Пріоритет 2. Утвердження патріотизму, формування цінностей	Пріоритет 3. Формування здорового способу життя	Пріоритет 4. Забезпечення зайнятості молоді	Пріоритет 5. Інтеграція українських організацій
2012	24	43	32	17	12
2013	29	40	33	25	8
2014	13	29	16	11	5
2015	13	33	13	8	3
Всього	79	145	94	61	28

Зазначимо, що проекти спрямовані на патріотичне виховання дітей та молоді на засадах українських національних традицій складають 35,6%. Розподіл зумовлено орієнтацією багатьох громадських організацій, незалежно від спрямування діяльності, на виховання громадянина-патріота та формування загальнолюдських цінностей. Такі організації в своїй діяльності ставлять за мету виховати свідомих патріотів, що сприятимуть цілісності держави, поглибленню демократичних процесів та розбудові громадянського суспільства в Україні.

Створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення молоді (в тому числі проекти спрямовані на розвиток інституту студентського самоврядування та сприяння консолідації студентського руху; розвиток системи «неформальної освіти», залучення молоді до діяльності в громадському русі) стали пріоритетом для 19, 4% громадських організацій.

Досить велику частку (23,1%) складають проекти, спрямовані на розвиток популярних в молодіжному середовищі нових видів спорту і фізичної культури; популяризацію здорового способу життя у молодіжному середовищі, посилення відповідальності дорослих за втягування дітей та молоді до вживання алкоголю, тютюнокуріння.

Для 15% конкурсних пропозицій пріоритетом є проекти, спрямовані на забезпечення зайнятості молоді на ринку праці; залучення молоді з обмеженими можливостями до реалізації молодіжних програм та проектів.

Найменшу кількість (6,9%) складають проекти, спрямовані на інтеграцію української молоді в європейське молодіжне співтовариство, розвиток співпраці з молоддю української діаспори.

Таблиця 4

Розподіл конкурсних пропозицій по пріоритетах (впродовж 2016–2019 рр.)

Рік	Пріоритет 1. Формування громадянсько ї позиції	Пріоритет 2. Популяризація здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я.	Пріоритет 3. Створення умов з метою працевлаштува ння молоді	Пріоритет 4. Підтримка молоді на тимчасово окупованій території, та внутрішньо переміщених осіб	Пріоритет 5. Забезпечення міжна- родного молодіжного співробітницт ва
2016	48	19	10	6	5
2017	46	21	9	4	4
2018	48	19	8	7	3
2019	53	19	9	5	5
Всього	195	78	36	22	17

Розподіл конкурсних пропозицій свідчить про пріоритетність завдань, спрямованих на формування громадянської позиції (56% від всієї кількості проектів), а саме на посилення профілактики правопорушень у процесі підвищення рівня правових знань, правової культури та правової поведінки молоді, формування патріотичної свідомості молоді, зокрема в освітніх закладах і у молодіжному середовищі, шляхом залучення молоді до суспільно значущої діяльності.

На популяризацію та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді спрямовано 22,4 % конкурсних пропозицій. Як відомо, фізична культура та спорт є невід'ємною часткою гармонійного розвитку людини.

Такі проекти орієнують дітей та молодь на турботу про зміцнення здоров'я, пропагують здоровий образ життя. Таким чином, здоровий змістовний відпочинок та дозвілля стає одним із важливих напрямків проектної діяльності.

На забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді спрямовано 10,3%. Ці проекти орієнтовані на забезпечення відповідності рівня професійної

кваліфікації молоді потребам ринку праці; створення умов для активного пошуку роботи; підвищення конкурентоспроможності осіб на ринку праці.

Забезпечення партнерської підтримки молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб є пріоритетом для 6,4%. У порівнянні з іншими пріоритетами цей показник є досить низьким. Втім, це може бути пов'язано з фінансуванням державою заходів даної проблематики поза конкурсами та проектами.

На забезпечення міжнародного молодіжного співробітництва зорієнтовано 4,9% від усіх конкурсних пропозицій. Така тенденція може свідчити, що робота організацій над міжнародним співробітництвом в першу чергу пов'язана з взаємодією з міжнародними організаціями та участю на отримання грантів поза цим конкурсом.

Результати дослідження підтверджують, що реалізація проектів реально впливає на дійсність і підтверджує потенційні можливості дитячих та молодіжних громадських організацій як вагомого рушія змін у суспільстві.

Можливості використання фінансування з боку держави перетворюють проект на унікальне починання, яке інтегрує в собі як певну ідею, задум, так і дії щодо втілення цього задуму в життя.

Для того, щоб проекти громадських організацій були реалізовані за підтримки держави, їм необхідно відповідати ряду критеріїв та показників (актуальність та своєчасність, відповідність програми (проекту, заходу) її (його) меті, реалістичність досягнення і значущість очікуваних результатів, ефективність використання бюджетних коштів, рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення, необхідного для виконання (реалізації) програми (проекту, заходу), досвід провадження діяльності у відповідній сфері) і довести власну здатність до досягнення цілей та отримання бажаного результату).

Наявність даних вимог доводить важливість застосовування у практиці громадських організацій інструментів проектного менеджменту. Поступове зростання кількості проектів та організацій, які отримують підтримку з боку держави, засвідчують їх спроможність ставити цілі та досягати їх.

Загалом, можемо зробити висновок про своєчасність та актуальність конкурсних пропозицій, які є успішною спробою громадських організацій дати відповіді на запити суспільства.

Обговорення. Впродовж останніх років різні аспекти розвитку та діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій є предметом наукових пошуків.

Так, праці науковців Інституту проблем виховання підтверджують наші дослідження та представляють багатоаспектність виховних впливів та їх наслідків для становлення особистості та громадянина через діяльність дитячих та молодіжних громадських організацій (Окушко, Пашенко, & Сокол, 2018).

Дослідження у проблематиці виховних можливостей громадських об'єднань співзвучні нашим висновкам щодо їх дієвості у процесі виховання дітей та молоді (Лісовець, 2011).

Ефективність застосування проектного менеджменту у діяльності організацій підтверджується працями Рябової (Рябова, 2013), Бабаєва (Бабаєв, 2017), Ярошенка (Ярошенко, 2010).

Аналіз наукових джерел дає підставу стверджувати, що для забезпечення якості надання освітніх послуг є доцільним та необхідним використання сучасних технологій, зокрема проектного менеджменту.

Висновки. Аналіз літератури, а також вивчення досвіду роботи та статутних документів різноманітних об'єднань дав підстави для висновків про те, що дитячий та молодіжний рух продовжує розвиватися. Дитячі та молодіжні громадські об'єднання та організації все більше стверджуються як інститут, у якому здійснюється позаформальне виховання підлітків та доповнюють виховання, здійснюване іншими соціальними інститутами.

Громадські об'єднання володіють необхідним потенціалом для відповідних виховних впливів, можуть охоплювати своєю діяльністю практично всі сфери життя та бути дієвим партнером держави.

Попри різноманітну спрямованість діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднань, переважна більшість із них зорієнтована на пріоритети самоцінності особистості людини, відданість вищим духовним цінностям, поваги до себе та до інших, гармонії з довкіллям; особистої відповідальності за свій духовний, інтелектуальний, фізичний розвиток. формування громадянської позиції, виховання свідомого патріота.

Інноваційний розвиток будь-якої організації забезпечується використанням принципово нових прогресивних технологій, проектного менеджменту зокрема. Застосування проектного менеджменту у своїй діяльності розкриває нові можливості громадських організацій у створенні інноваційного конкурентного освітнього продукту.

Список використаних джерел

Fisher J. (1998). *Nongovernments: NGOs and the Political Development of the Third World* / J. Fisher – Connecticut: Kumarian Press. – 237 p.

Hanushek, Eric; Woessmann, Ludger (2015). *The Knowledge Capital of Nations: Education and the Economics of Growth*. MIT Press. ISBN 978-0-262-02917-9.

Kerzner, Harold (2009). *Project management : a systems approach to planning, scheduling, and controlling/Harold Kerzner.*—10th ed. p. cm. Includes index. ISBN 978-0-470-27870-3 (cloth : acid-free paper). HD69.P75K47

Lewis D. (2001). *The Management of Non-Governmental Development Organizations. An Introduction* / D. Lewis. – London – NY: Ruetledge. – 242 p.

Vanhoenacker M. (2012). *Suis-moi et tu seras autonome. Ethnographie de la citoyenneté dans le scoutisme laïques EEDF*. Anthropologie sociale et ethnologie. Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS), 440 p.

Бабаєв В.М. (2017) *Проектне управління стратегією сталого розвитку територій* : монографія. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 194 с.

Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства (2011): монографія / Мін-во освіти і науки, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; за науковою ред. В. П. Беха ; редкол. : В. П. Бех (голова), Г. О. Нестеренко (заст. голови) [та ін.]. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 680 с.

Лісовець О.В. (2011). *Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України*. Київ: Академія, 249 с.

Окушко Т. К., Петрович Ж. В., Кириченко В. І., Пащенко О. В., Сокол Л. М., Харченко Н. В.; наук. ред. Т. К. Окушко, (2018). *Особистісно орієнтовані технології національно-патріотичного виховання учнівської молоді в громадських об'єднаннях* : метод. посіб. К. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 198 с.

Рябова З. В. (2013) *Наукові основи маркетингового управління в освіті* : монографія. Київ : Пед. Думка, 268 с.

Ярошенко Ф. О. (2010). *Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами організації* : монографія. Київ : Новий друк, 160 с.

References

Fisher, J. (1998). *Nongovernment's: NGOs and the political development of the Third World*. Connecticut: Kumarian Press.

Hanushek, E., & Woessmann, L. (2015). *The knowledge capital of nations: Education and the economics of growth*. MIT Press.

Kerzner, H. (2009). *Project management: A systems approach to planning, scheduling, and controlling*.

Lewis, D. (2001). *The management of non-governmental development organizations. An Introduction*. London–NY: Routledge.

Vanhoenacker, M. (2012). *Suis-moi et tu seras autonome. Ethnographie de la citoyenneté dans le scoutisme laïques EEDF*. Anthropologie sociale et ethnologie. Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS).

Babaiev, V.M. (2017). *Proektne upravlinnia stratehiieiu staloho rozvytku terytorii*: [Project management of the strategy for sustainable development of territories]. Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova.

Bekh, V. P. (Ed.). (2011). *Hromadski orhanizatsii u dyskursi demokratyzatsii suspilstva* [Public organizations in the discourse of democratization of society]. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova.

Lisovets, O.V. (2011). *Teoriia i metodyka roboty z dytiachymy ta molodizhnymy orhanizatsiiamy Ukrainy* [Theory and methodology of work with children's and youth organizations of Ukraine]. Kyiv: Akademiia.

Okushko, T. K. (Ed.). (2018). *Osobystisno oriientovani tekhnolohii natsionalno-patriotychnoho vykhovannia uchnivskoi molodi v hromadskykh obiednanniakh* [Person-oriented technologies of national-patriotic education of pupils in public associations]. Kyiv- Kropyvnytskyi: Imeks-LTD.

Riabova, Z. V. (2013) *Naukovi osnovy marketynhovoho upravlinnia v osviti* [Scientific fundamentals of marketing management in education]. Kyiv: Pedahohichna Dumka.

Yaroshenko, F. O. (2010). *Kerivnytstvo z upravlinnia innovatsiinymy proektamy i prohramamy orhanizatsii* [Management guide for innovative projects and programs organizations]. Kyiv: Novyi druk.